

PRILOGA ZVONČKU

JOSIP STARE:

Domače življenje in vojaštvo starih Slovanov.

e v starodavnih časih so Slovani najrajši obdelovali polje, a poleg tega tudi redili živino ter gojili bučele. Zato se niso radi selili in so ostajali na istem mestu, dokler jih ni velika sila gnala dalje. Da so že stari Slovani bili dobri poljedelci, nam kaže to, da so oni prvi poznali oralo ali plug, ki je torej staro slovansko orodje. Tudi z obrtnijo so se Slovani že jako rano pečali, toda tako, da so cele zadruge opravljale stanovitne obrti, ki se jih je sin

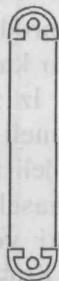
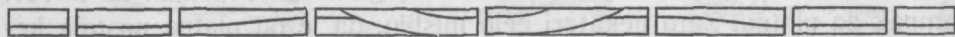
naučil od očeta. Tako n. pr. so v eni zadrugi bili sami kovači, v drugi kolarji ali rešetarji, lončarji itd. Najbolj so Slovani od nekdanj sloveli za dobre kožarje in tkalce. Še dandanes nikjer ne izdelujejo toliko in tako dobrega platna, kakor po slovanskih deželah. Kadar so v starih časih tuji trgovci prišli v slovanske kraje, niso svojega blaga prodajali za novce, ampak za platno. Zato nekateri celo mislijo, da je od platna nastala beseda »platiti« in »plačati«.

Gotove izdelke so Slovani sami po deželi okolo vozili in prodajali. Navadno so jih nosili na trg v župna ali plemenska mesta, okolo katerih so se sčasoma nastanile cele naselbine obrtnikov in trgovcev. Iz takih naselbin so postala predmestja, in samo v teh so tuji trgovci smeli prodajati svoje blago. Tudi s tujimi deželami so Slovani jako rano jeli trgovati, in že stari Grki so v nekih slovanskih mestih imeli svoje naselbine. Zunanjo trgovino so jako pospeševale mnoge velike reke, ki vežejo razne rodovitne slovanske kraje s Črnim in Baltiškim morjem. Kot zvedeni tesarji so si znali Slovani že davno tesati ladje in so se izurili tudi v brodarstvu. Izprva niso imeli utrjenih mest, ampak prebivali so v

lesenih kočah in hišah, za kako reko, jezerom, močvirjem ali pod goro, da so bili varnejši sovražnih napadov. Na takih krajih so si pozneje tudi zidali župne gradove ali mesta, ki so jih zagradili z močnim zidom.

Stari Slovani so bili visoke in krepke postave ter iskrenega srca. Malokatero čednost pa so tolikanj cenili kakor gostoljubje. Potnika so v vsaki hiši prijazno sprejeli, ga dobro pogostili ter ga celo spremili do drugega sela, da bi se mu spotoma ne pripetilo nič hudega. Tistemu, ki ne bi hotel sprejeti gosta pod svojo streho, bi bili sosedje zažgali hišo ter ga razglasili za nepoštenega in hudobnega človeka. Slovanske žene so bile vsekdar vdane svojim soprogom. Zgodilo se je celo, da se je žena po smrti svojega moža rajša ubila, nego da bi sama živela kot zapuščena vdova. Od nekdanj so Slovani radi prepevali ter si spremljali svoje pesmi, brenkaje na tamburico.

Sploh so bili Slovani miren narod, ki je rad živel v miru s svojimi sosedmi in ni napadal tujih ljudstev; če je bila pa sila, se niso bali vojne in vselej so se v boju izkazali hrabre junake. Bojevali so se navadno peš. Za brambo so imeli močne in težke ščite, a z lesenim lokom so streljali ostre in v strupu namočene puščice. Tudi z meči in sulicami so se borili; kadar so se pa zgrabili s sovražnikom prav do živega, so se tolkli s težkimi bati. Na prostem polju so bili slabi, ali zato so se v soteskah, v gozdih in na močvirju tem srečnejše bojevali. Zlasti v kaki zasedi so radi prežali na sovražnika. Večkrat so pustili pridobljeni plen na polju ter se umaknili v gozd; a kakor hitro so nasprotniki prišli po plen, so planili skriti Slovani na nje ter jih vse pobili. Če jih je pa sovražnik iznenadil, so vsi poskakali v reko ali v kako močvirje, legli vznak pod vodo ter vzeli trstovo steblo, skozi katero so dihali. Tuji nasprotnik je le videl semtertja trstje iz vode moleti, a ni si mogel domisliti, kam so izginili ljudje. Sčasoma so se tudi Slovani privadili umnega vojevanja. Ujetnikov niso za vselej uvrstili med sužnike, ampak so jih izpustili, kakor hitro so jim plačali določeno odkupnino, ali pa so jih obdržali pri sebi kot prijatelje in pomočnike.

*Beseda dana sveta naj ti bo!
Ne oprosti ga več nobena moč,
kedor se je enkrat zavezal sam!*

Josip Stritar.

